

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

Київ

Про затвердження Змін до Інструкції про
безготівкові розрахунки в національній валюті
користувачів платіжних послуг

Відповідно до статей 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 40 Закону України “Про платіжні послуги”, з метою визначення обов’язкових реквізитів платіжної інструкції платника, що формується під час надання платіжної послуги з переказу коштів без відкриття рахунку, та порядку її виконання, а також вдосконалення нормативно-правового акта Національного банку України з питань безготівкових розрахунків у національній валюті користувачів платіжних послуг, Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 163 (зі змінами) (далі – Зміни до Інструкції), що додаються.

2. Надавачам платіжних послуг, що надають платіжну послугу з переказу коштів без відкриття рахунку, протягом шести місяців з дня набрання чинності цією постановою привести свою діяльність у відповідність до Змін до Інструкції.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 57

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України

Зміни до Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті
користувачів платіжних послуг

1. У розділі I:

1) пункт 2 доповнити новим пунктом такого змісту:

“6) вимоги до платіжної інструкції, що формується під час надання платіжної послуги з переказу коштів без відкриття рахунку.”;

2) у підпункті 1 пункту 4 слова “Закону про платіжні послуги” замінити словами “законодавства України”.

3) пункт 5 викласти в такій редакції:

“5. Вимоги розділів I-VII цієї Інструкції поширюються на ініціаторів, надавачів платіжних послуг і обов’язкові для виконання ними.

Вимоги пунктів 4, 7 та 16 розділу I та розділу VIII цієї Інструкції поширюються на платників, яким надається платіжна послуга з переказу коштів без відкриття рахунку, та надавачів платіжних послуг, що надають платіжну послугу з переказу коштів без відкриття рахунку, і обов’язкові для виконання ними.”;

4) у пункті 6:

підпункт 4 доповнити словами “/надавача платіжних послуг, що надає платіжну послугу з переказу коштів без відкриття рахунку”;

пункт після підпункту 9 доповнити новим підпунктом 9¹ такого змісту:

“9¹) надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку – надавач платіжних послуг, що надає платіжну послугу з переказу коштів без відкриття рахунку, платнику, якому надається платіжна послуга з переказу коштів без відкриття рахунку;”;

пункт після підпункту 15 доповнити новим підпунктом 15¹ такого змісту:

“15¹) платіжна інструкція на переказ коштів без відкриття рахунку – платіжна інструкція, яка подається платником, якому надається платіжна послуга з переказу коштів без відкриття рахунку, до надавача послуги з переказу коштів без відкриття рахунку;”;

пункт після підпункту 17 доповнити новим підпунктом 17¹ такого змісту:

“17¹) платник, якому надається платіжна послуга з переказу коштів без відкриття рахунку (далі – платник за послугою з переказу коштів) - особа, яка перераховує кошти зі свого рахунку, відкритого у надавача платіжних послуг з обслуговування рахунку, надавачу послуги з переказу коштів без відкриття рахунку, для отримання платіжної послуги з переказу коштів без відкриття рахунку;”;

підпункт 18 викласти в такій редакції:

“18) платник фактичний – особа, яка в платіжній інструкції/ платіжній інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку зазначена фактичним платником і грошові зобов’язання якої виконує платник/ платник за послугою з переказу коштів шляхом ініціювання платіжної операції;”;

5) у першому реченні пункту 7 слова “із питань здійснення безготівкових розрахунків” виключити;

6) абзац перший пункту 9 доповнити новим реченням такого змісту: “Ініціатор подає до надавача платіжних послуг платіжну інструкцію в паперовій формі не менше ніж у двох примірниках.”;

7) у пункті 29:

абзац перший викласти в такій редакції:

“29. Надавач платіжних послуг платника в разі відкриття судом провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) платника та до моменту отримання інформації про закриття судом провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) платника.”;

підпункт 1 після слів “у справі про банкрутство” доповнити словом “(неплатоспроможність)”;

8) абзац перший пункту 30 після слів “ліквідаційної процедури” доповнити словами “/ процедури погашення боргів боржника”.

2. У розділі II:

1) пункт 37³:

пункт після підпункту 2 доповнити новим підпунктом 2¹ такого змісту:

“2¹) найменування/ прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фактичного платника, код фактичного платника (у разі наявності таких даних в платіжній інструкції);”;

пункт після підпункту 6 доповнити новим підпунктом 6¹ такого змісту:

“6¹) найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фактичного отримувача, код фактичного отримувача (у разі наявності таких даних в платіжній інструкції);”;

2) пункт 40 викласти в такій редакції :

“40. Надавач платіжних послуг платника у разі необхідності ініціювання платником платіжної операції за фактичного платника та/або на користь фактичного отримувача (особливо для сплати податків, зборів, платежів до державного і місцевих бюджетів, платежів на рахунки органів державної влади, органів місцевого самоврядування), додатково до обов’язкових реквізитів, визначених у пункті 37 розділу II цієї Інструкції, повинен забезпечити можливість платнику заповнити такі реквізити:

1) найменування/ прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фактичного платника, код фактичного платника та/або

2) найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фактичного отримувача, код фактичного отримувача.

Рішення щодо необхідності заповнення реквізитів, зазначених в підпунктах 1 та 2 пункту 40 розділу II цієї Інструкції приймається платником.

Реквізити, зазначені в підпункті 1 пункту 40 розділу II цієї Інструкції, не заповнюються, якщо платник та фактичний платник є однією особою.

Реквізити, зазначені в підпункті 2 пункту 40 розділу II цієї Інструкції, не заповнюються, якщо отримувач та фактичний отримувач є однією особою.”.

3. У розділі IV:

1) розділ після пункту 66 доповнити новим пунктом 66¹ такого змісту:

“66¹. Надавач платіжних послуг платника приймає до виконання судове рішення (рішення, ухвалу, постанову суду), що набрало законної сили, яке доставлено до нього самостійно представником суду, слідчим, слідчого судді, прокурора або яке надійшло рекомендованим або цінним листом, відправником якого є суд, резолютивна частина якого містить зобов’язання такого надавача платіжних послуг списати кошти з рахунку платника на рахунок визначеного судом отримувача. Надавач платіжних послуг платника встановлює повноваження особи, яка самостійно доставила таке судове рішення, у порядку, визначеному його внутрішніми документами.

Надавач платіжних послуг платника зобов’язаний виконати судове рішення про зобов’язання списати кошти з рахунку платника на рахунок визначеного судом отримувача шляхом формування за стягувача платіжної інструкції із заповненням обов’язкових реквізитів, відповідно до інформації зазначеної в судовому рішенні та порядку, встановленого внутрішніми документами надавача платіжних послуг платника.”;

2) пункт 69 після абзацу першого доповнити двома новими абзацами другим та третім такого змісту:

“Надавач платіжних послуг платника, у разі недостатності або відсутності коштів на рахунку платника, з метою їх накопичення для виконання платіжної інструкції стягувача, зупиняє видаткові операції за рахунком платника з дати та часу фіксації надходження платіжної інструкції стягувача в своїй операційно-обліковій системі. Зупинення видаткових операцій здійснюється до моменту виконання платіжної інструкції стягувача або її повернення без виконання.

Надавач платіжних послуг платника до моменту виконання платіжної інструкції стягувача відмовляє в прийнятті до виконання платіжної інструкції платника відповідно до порядку, встановленого в пунктах 12, 27 розділу I цієї Інструкції.”.

У зв’язку з цим абзаци другий, третій уважати відповідно абзацами четвертим, п’ятим;

3) друге речення пункту 71 виключити.

4. Пункт 81 розділу V викласти в такій редакції:

“81. Надавач платіжних послуг платника після списання за платіжною інструкцією стягувача суми в розмірі, яка визначена документом про арешт коштів, і якщо немає на виконанні за цим рахунком інших документів про арешт коштів:

1) відновлює видаткові операції за рахунком платника та приймає до виконання платіжні інструкції платника;

2) припиняє облік документу про арешт коштів, на підставі якого було зупинено видаткові операції за рахунком платника, що здійснювався відповідно до абзаців вісім та дев’ять пункту 77 розділу V цієї Інструкції після надходження відповідного документу про зняття арешту коштів.”.

5. Інструкцію доповнити новим розділом такого змісту:

“VIII. Вимоги до платіжної інструкції, що формується під час надання платіжної послуги з переказу коштів без відкриття рахунку

105. Платіжна операція платника за послугою з переказу коштів, кошти для виконання якої надходять з рахунку цього платника, відкритого в іншого надавача платіжних послуг, виконується надавачем послуги з переказу коштів без відкриття рахунку на підставі платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку в електронній або паперовій формі.

Платіжна інструкція на переказ коштів без відкриття рахунку повинна містити такі обов’язкові реквізити:

1) дату складання і номер;

2) найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) платника за послугою з переказу коштів та код платника за послугою з переказу коштів;

3) найменування надавача послуги з переказу коштів без відкриття рахунку;

4) суму платіжної операції;

5) призначення платежу;

6) найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) отримувача, код отримувача та номер його рахунку (для виконання платіжної операції із зарахування коштів на рахунок отримувача); або

номер електронного платіжного засобу отримувача (для виконання платіжної операції за реквізитами електронного платіжного засобу отримувача); або

найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) отримувача (для видачі готівкових коштів отримувачу).

Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку має право не вимагати заповнення платником за послугою з переказу коштів реквізиту, зазначеного у підпункті 1 пункту 105 розділу VIII цієї Інструкції та заповнювати цей реквізит самостійно з використанням наявних у нього технічних засобів.

Реквізити, зазначені у підпункті 2 пункту 105 розділу VIII цієї Інструкції, не є обов'язковими у разі оплати споживачем житлово-комунальних послуг.

106. Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку, у разі необхідності ініціювання платником за послугою з переказу коштів платіжної операції за фактичного платника (особливо для сплати податків, зборів, платежів до державного і місцевих бюджетів, платежів на рахунки органів державної влади, органів місцевого самоврядування), додатково до обов'язкових реквізитів, визначених у пункті 105 розділу VIII цієї Інструкції, повинен забезпечити можливість платнику за послугою з переказу коштів заповнити реквізити: найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фактичного платника, код фактичного платника.

Рішення щодо необхідності заповнення реквізитів: найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фактичного платника, код фактичного платника, приймається платником за послугою з переказу коштів. Ці реквізити не заповнюються, якщо платник за послугою з переказу коштів та фактичний платник є однією особою.

107. Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку має право, використовуючи наявну у нього інформацію, яку він отримав від платника за послугою з переказу коштів, та технічні засоби, забезпечити заповнення реквізитів платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку за платника за послугою з переказу коштів.

Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку, з метою забезпечення оплати платником за послугою з переказу коштів житлово-комунальних послуг, сплати податків, зборів, платежів до державного і місцевих бюджетів, платежів на рахунки органів державної влади, органів місцевого самоврядування, має право в платіжній інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку заповнити за такого платника наступні реквізити: призначення платежу, найменування отримувача, код отримувача та номер його рахунку.

108. Реквізити платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку заповнюються державною мовою з урахуванням вимог, зазначених в указівках щодо особливостей заповнення реквізитів платіжної інструкції, оформленої в паперовій або електронній формі (додаток).

Реквізити платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку можуть заповнюватися латинськими літерами, якщо це передбачено правилами платіжної системи/внутрішніми правилами надавача послуги з переказу коштів без відкриття рахунку.

109. Платник за послугою з переказу коштів має право оформити та надати надавачу послуги з переказу коштів без відкриття рахунку зведену платіжну інструкцію на переказ коштів без відкриття рахунку, яка може містити платіжні інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку на кількох отримувачів.

Зведена платіжна інструкція на переказ коштів без відкриття рахунку повинна містити обов'язкові реквізити платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку по кожному отримувачу, які визначені в підпунктах 4, 5 та 6 пункту 105 розділу VIII цієї Інструкції, та загальну суму зведеної платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку.

110. Форма, порядок надання платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку, засіб дистанційної комунікації визначаються умовами договору між платником за послугою з переказу коштів і надавачем послуги з переказу коштів без відкриття рахунку.

111. Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку зобов'язаний ознайомити споживача із заповненими реквізитами платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку та отримати згоду на виконання платіжної операції. Порядок ознайомлення споживача із заповненими реквізитами

платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку визначається у договорі між платником за послугою з переказу коштів та надавачем послуги з переказу коштів без відкриття рахунку.

Надана платником за послугою з переказу коштів згода на виконання зведеної платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку вважається його згодою на виконання кожної платіжної операції за кожною платіжною інструкцією на переказ коштів без відкриття рахунку, що зазначена в цій зведеній платіжній інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку.

Порядок надання згоди на виконання платіжної операції визначається договором між платником за послугою з переказу коштів та надавачем послуги з переказу коштів без відкриття рахунку.

112. Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку приймає до виконання платіжну інструкцію на переказ коштів без відкриття рахунку за умови, що платіжна інструкція на переказ коштів без відкриття рахунку оформлена належним чином та немає законних підстав для відмови в її прийнятті.

113. Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку після прийняття до виконання платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку зобов'язаний надати платнику за послугою з переказу коштів у спосіб, визначений договором, таку інформацію:

1) номер платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку, дату і час її отримання;

2) найменування надавача послуги з переказу коштів без відкриття рахунку;

3) найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) платника за послугою з переказу коштів та код платника за послугою з переказу коштів (за наявності таких реквізитів в платіжній інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку);

4) найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фактичного платника та код фактичного платника (у разі наявності такої інформації в платіжній інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку);

5) найменування/прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) отримувача, код отримувача та номер його рахунку (для виконання платіжної операції із зарахування коштів на рахунок отримувача); або

номер електронного платіжного засобу отримувача (для виконання платіжної операції за реквізитами електронного платіжного засобу отримувача); або

найменування /прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) отримувача (для видачі готівкових коштів отримувачу);

6) суму платіжної операції;

7) призначення платежу;

8) інформацію про відмову надавача послуги з переказу коштів без відкриття рахунку у прийнятті платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку до виконання (у разі відмови).

114. Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку зобов'язаний забезпечити виконання кожної платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку окремою платіжною операцією.

Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку зобов'язаний забезпечити виконання зведеної платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку за кожним отримувачем, зазначеним у цій зведеній платіжній інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку, окремою платіжною операцією.

Інформація про платника за послугою з переказу коштів, що міститься в реквізитах платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку, визначених пунктом 105 розділу VIII цієї Інструкції, повинна передаватися до надавача платіжних послуг отримувача та отримувача, в кожній окремій платіжній операції без змін.

115. Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку у своїх внутрішніх документах визначає порядок зберігання платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку на підставі якої ініційовано платіжну операцію, та зберігає її протягом строку, встановленого законодавством України.”.

6. У таблиці додатка до Інструкції:

1) рядка 1:

колонку 2 викласти в такій редакції:

“Номер платіжної інструкції/платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку (№)”;

колонку 3 викласти в такій редакції:

“Зазначається номер платіжної інструкції/платіжної інструкції на переказ коштів без відкриття рахунку, що може включати як цифри, так і букви”;

колонку 2:

рядка 6 доповнити словами “/платника за послугою з переказу коштів”;

рядка 7 доповнити словами “/платник за послугою з переказу коштів”;

у колонці 3 рядка 10 слова “Державному реєстрі фінансових установ” замінити словами “Реєстрі платіжної інфраструктури”;

п’яте речення колонки 3 рядка 12 доповнити словами “, яка не є суб’єктом господарювання”;

у колонці 3 рядка 15 слова “Державному реєстрі фінансових установ” замінити словами “Реєстрі платіжної інфраструктури”;

2) таблицю доповнити новим рядком такого змісту:

“

1	2	3
31	Надавач послуги з переказу коштів без відкриття рахунку	Зазначається повне або скорочене найменування надавача послуги з переказу коштів без відкриття рахунку, яке міститься в Державному реєстрі банків або в Реєстрі платіжної інфраструктури

”.